

Epävakaina aikoina korostuu luottamus

”Luottamus on tärkein menestystekijämme”, kansanedustaja Jarno Limnell sanoi Tietojohtamisen teemapäivillä.

TEKSTI JA KUVA: HELENA BERG

Sotatieteiden tohtori Jarno Limnell on maamme näkyvimpiä turvallisuudesta keskustelevia asiantuntijoita, joka havainnoi aikaamme laajasta näkökulmasta. Hänellä on monipuolinen kokemus ja näkemys sekä fyysisestä että kyberturvallisuudesta.

Limnellin mukaan elämme sodan ja rauhan välimaastossa, jossa on paljon harmaan sävyjä. Aika on otollista vaikuttamiselle, jolla yritetään keikuttaa yhteiskunnan vakautta, herättää epäluottamusta instituutioita kohtaan ja lisätä yleistä turvattomuuden tunnetta.

Vaikuttamisyrietykset ovat keskeinen osa uutta turvallisuusympäristöä. Näemme erilaisia ja eritasoisia ilmiöitä. Tutuiksi ovat tulleet esimerkiksi palvelunestohyökkäykset ja Suomen raja-alueiden gsm-häirintä sekä kriittisen infrastruktuurin häirintä esimerkkeinä datakaapelit, gsm-tornit ja vesilaitokset.

Koska Suomi on yksi maailman digitalisoituneimmista maista, Limnell ennakoii, että kyberturvallisuus tulee yhä vain tärkeämmäksi.

Aika on otollista vaikuttamiselle, jolla yritetään keikuttaa yhteiskunnan vakautta, herättää epäluottamusta instituutioita kohtaan ja lisätä yleistä turvattomuuden tunnetta.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus koostuu monesta tekijästä

Yhteiskunnan epävakauden lisäämisessä on ihmismieli keskeinen taistelukenttä. Viestintäympäristömme on vahvasti polarisoitunut, ja tavoitteena on vaikuttaa ihmisten tunteisiin ja mielipiteisiin. Monimutkaisista asioista luodaan yksilöllisiä hyvä-paha-akselilla. Asiasta kuin asiasta kerrotaan yksinkertaistettuja totuuksia ja vahvasti mielipiteitä jakavia kysymyksiä esimerkkinä Israel-Palestiina, maahanmuutto tai ilmastonmuutos. Isona tavoitteena on siis luoda repivää riitelyä, eikä ole väliä, mistä riidellään.

Epävakaassa turvallisuusympäristössä viestinnällä on keskeinen rooli.

Jarno Limnellin mukaan näemme jatkossa kiihtyvään tahtiin hybrdivaikuttamisen ilmiöitä. Epävakauden aikoina korostuvat johtajuus ja päättäväisyys ja asioista on puhuttava rehellisesti, myös ikävät faktat tulee kertoa.

Rehellisyys lisää luottamusta viranomaisiin ja instituutioihin, mikä on erittäin tärkeää epävarmoina aikoina.

Turvallisuus koostuu monista osa-alueista ja kokonaisuuden ymmärtäminen ja hallinta on tärkeää kokonaisvaltaisen turvallisuuden ja kestäväen yhteiskunnan luomisessa.

Turvallisuuden osa-alueet ovat:

1. **Todellisuus**

Epävakaassa turvallisuusympäristössä tilanteet voivat muuttua nopeasti ja odottamattomasti, jolloin ennustettavuus on heikko ja täynnä kompleksisuutta. Samanaikaisesti voi olla monta ”polttopistettä”.

2. **Tunne**

Ihmisillä on erilaisia, subjektiivisia käsityksiä, mielikuvia ja tuntemuksia tulevaisuudesta. Tunteet vaikuttavat siihen, kuinka turvalliseksi ihmiset kokevat olonsa, vaikka todelliset olosuhteet eivät välttämättä muuttuisi.

3. **Sietokyky eli resilienssi**

Yhteiskunnan, yksilöiden ja yritysten kyky selviytyä ja toipua kriiseistä ja uhkista. Vaikka kohtaisimme ongelmia ja haasteita, meillä on kyky sopeutua, toipua ja jatkaa eteenpäin. Yhteiskunnan tasolla toimivat kriisinhallintajärjestelmät ja yhteisöllinen tuki ja yksilötasolla henkilökohtainen kyky käsitellä stressiä ja vastoinkäymisiä.

4. **Kulttuuri**

Kulttuuri muokkaa sitä, miten näemme maailman ja miten reagoimme uhkiin ja haasteisiin. Arvot, kuten luottamus, oikeudenmukaisuus ja yhteisöllisyys voivat vaikuttaa siihen, miten yhteiskunta kohtaa kriisit ja miten hyvin se pystyy ylläpitämään yhtenäisyyttä ja yhteishenkeä haastavina aikoina.

Limnellin mukaan suomalaiset ovat vahvoilla tekemisessä ja toiminnassa (todellisuus). Parantamista sen sijaan olisi erityisesti tunneviestinnässä, joka ei ole vahvuuksiamme.

Avoin viestintä rakentaa luottamusta

Epävakaassa turvallisuusympäristössä viestinnällä on keskeinen rooli. Onnistunut viestintä tarjoaa oikeaa tietoa ja täyttää mediatilaa faktatiedolla. Tehokas viestintä auttaa ihmisiä ymmärtämään monimutkaisia tilanteita ja uhkia.

Epävakaana aikana korostuvat johtajuus ja päättäväisyys. Limnell korosti, että viestinnän tulee olla rehellistä ja ikävätkin faktat tulee kertoa. Rehellisyys lisää luottamusta viranomaisiin ja instituutioihin, mikä on erittäin tärkeää epävarmoina aikoina. Strateginen viestintä on olennainen osa hybridivaikuttamisen torjuntaa. Sen avulla voidaan paljastaa ja kumota disinformaatiota, mikä auttaa ylläpitämään yhteiskunnan vakautta ja estämään epäluottamuksen leviämistä. Viestintä ei ole vain tietojen jakamista, vaan viestinnällä vahvistetaan psykologista turvallisuutta ja pidetään yllä yhteiskunnan yhtenäisyyttä. Epävarmassa maailmassa olisi tärkeää viestiä myös turvallisuudesta eikä vain turvattomuudesta.

Tutkimukset osoittavat, että suomalaisten luottamus viranomaisiin on ollut vahvaa.

”Meidän valttikorttimme on luottamus”, Limnell totesi. Tarvitaan vielä saumattomampaa yhteistyötä, jolla kaikki saadaan toimimaan yhdessä, yksityinen ja julkinen sektori, yliopistot – koko yhteiskunta. Tätä on hänen mielestään kyllä tehty, mutta parantamisen varaakin on.

”Meidän on oltava valmiita kohtaamaan monenlaisia uhkia. Epävarmassa maailmassa korostuu henkinen kriisin kestävyys ja kyky ylläpitää toimintakykyä haasteellisissa olosuhteissa”, Limnell totesi. ■

Yhdistyksen tapahtumat vuonna 2025

Yhdistys tarjoaa vuonna 2025 kaksi koko päivän tapahtumaa keväällä ja syksyllä. Tarjolla on myös entistä monipuolisempaa koulutustarjontaa. Koulutustilaisuudet käynnistyvät tammikuussa. Tarkemmat tiedot yhdistyksen koulutuksista ja tapahtumista löydät yhdistyksen verkkosivuilta, jäsenkirjeestä ja somesta.

www.tietojohtaminen.com

